DOMSTOLENS DOM
12. juli 1988 *

I sag 383/87,

Kommissionens for De Europæiske Fællesskaber, ved ledende juridisk konsulent Bernard Paulin, og juridisk konsulent John Forman, begge fra Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Rådet for De Europæiske Fællesskaber, ved direktør Arthur Alan Dashwood og ekspeditionssekretær Félix van Craeyenest, Rådets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos direktør J. Käser, Den Europæiske Investeringsbanks Juridiske Afdeling, 100, boulevard Konrad-Adenauer,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at Rådet har tilsidesat sine forpligtelser efter EØF-Traktaten, idet det ikke har udarbejdet et forslag til budget over Fællesskabets indtægter og udgifter i regnskabsåret 1988, således som det er foreskrevet i Traktatens artikel 199, stk. 1, og i Euratom-Traktatens artikel 171, stk. 1, afsnit 1, og ikke senest den 5. oktober 1987 har forelagt budgetforslaget for Europa-Parlamentet i henhold til EØF-Traktatens artikel 203, stk. 3, afsnit 3, og stk. 4, afsnit 1, samt Euroatom-Traktatens artikel 177, stk. 3, afsnit 1, og stk. 4, afsnit 1, og dermed har forhindret såvel de to institutioner, der er ansvarlige for budgettet, samt Kommissionen i at udøve de beføjelser vedrørende budgetlægningen, der tilkommer dem i henhold til Traktaterne,

har

* Processprog: Engelsk.

DOMSTOLEN,

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida og G. C. Rodríguez Iglesias, dommerne T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins og F. Schockweiler,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 28. april 1988,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. maj 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 23. december 1987, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 175, stk. 1, anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Rådet har overtrådt EØF-Traktatens artikel 199, stk. 1, artikel 203, stk. 3, afsnit 3, og stk. 4, afsnit 1, samt Euratom-Traktatens artikel 177, stk. 3, afsnit 1, og stk. 4, afsnit 1, idet det ikke har udarbejdet et forslag til budget over Fællesskabets indtægter og udgifter i regnskabsåret 1988, og ikke senest den 5. oktober 1987 har forelagt budgetforslaget for Europa-Parlamentet.

2 Kommissionen har under sagens behandling for Domstolen oplyst, at den passivitet, Rådet lastes for, ikke gælder undladelsen af at overholde EØF-Traktatens artikel 199, men derimod tilsidesættelsen af artikel 203 ved undladelse af at opstille budgetforslag for 1988 og ved ikke senest den 5. oktober 1987 at forelægge et sådant budgetforslag for Europa-Parlamentet.

3 Vedrørende de relevante retsregler og tvistens baggrund samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

4 Rådet har påstået sagen afvist under anbringende af, at budgetforslaget ikke er en endelig retsakt, og at der derfor ikke er grundlag for et passivitetssøgsmål, såfremt der ikke forelægges et budgetforslag. Inden for rammerne af budgetproceduren må samtlige de akter, der går forud for den endelige vedtagelse af budgettet, efter Rådets opfattelse betragtes som forberedende akter.

5 Før der tages stilling til denne afvisningspåstand må det ex officio undersøges, om det på baggrund af sagens særlige omstændigheder stadig er fornødent at træffe en afgørelse.

6 I den forbindelse må det konstateres, at følgende forhold kan lægges til grund:

— Europa-Parlamentet havde den 6. oktober 1987 endnu ikke fået forelagt budgetforslaget for 1988;

— Rådets formand meddelte samme dato Europa-Parlamentets formand, at Rådet ikke havde været i stand til at overholde fristen for at forelægge Europa-Parlamentet et budgetforslag for 1988, som udløb den 5. oktober 1988;

— Europa-Parlamentets formand opfordrede i skrivelse af 7. oktober 1987 Rådet til, jfr. EØF-Traktatens artikel 175, »straks at udfærdige et budgetforslag for regnskabsåret 1988«;

— Kommissionens formand opfordrede ved skrivelse af samme dato Rådet til, jfr. EØF-Traktatens artikel 175 »snarest muligt at opstille et forslag (til budget), der giver dækning for Fællesskabets finansieringsbehov i 1988«;

— Rådet tog ikke stilling, jfr. nævnte artikel 175, efter disse to opfordringer til at handle;

— Europa-Parlamentet fik først forelagt Rådets budgetforslag for 1988 den 7. marts 1988.

7 På det tidspunkt, hvor Europa-Parlamentets formand og Kommissionens formand tilstillede Rådet en opfordring til at handle, kunne Rådet ikke længere overholde fristen ifølge Traktatens artikel 203, stk. 4, eftersom denne var udløbet. Dette var de to institutioners formænd klar over, og de opfordrede da heller ikke Rådet til at overholde fristen, hvilket ikke længere var muligt, men til »straks«, respektive »snarest muligt« at opstille budgetforslaget. Forslaget blev faktisk opstillet og forelagt Parlamentet, men dette skete mere end to måneder efter opfordringen til at handle, jfr. Traktatens artikel 175, stk. 2. På dette tidspunkt var de to sager allerede anlagt.

8 Indledningsvis bemærkes, at et passivitetssøgsmål ifølge Traktatens artikel 175 kun kan antages til behandling i realiteten, hvis den pågældende institution forinden har været opfordret til at handle og ikke inden to måneder herefter har taget stilling. Et passivitetssøgsmål kan altså ikke anlægges, når den akt, som opfordringen vedrører, er blevet udstedt inden udløbet af tomånedersfristen, idet den passivitet, der gøres gældende hermed, er bragt til ophør.

9 Et søgsmål i henhold til Traktatens artikel 175 bygger altså på den tankegang, at Rådets eller Kommissionens retsstridige undladelse af at handle giver de andre institutioner, medlemsstaterne og i visse tilfælde privatpersoner adgang til at anlægge sag ved Domstolen med påstand om, at det statueres, at undladelsen af at handle er traktatstridig, for så vidt den pågældende institution ikke har rådet bod på undladelsen. Dom i overensstemmelse med en sådan påstand medfører ifølge Traktatens artikel 176, at den sagsøgte institution har pligt til at gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger, hvilket i øvrigt ikke berører adgangen til i anledning af samme dom at rejse krav, der støttes på Fællesskabets ansvar uden for kontraktsforhold.

10 I en sag som den foreliggende, der drejer sig om undladelse af at udstede en akt, der er blevet udstedt efter sagsanlægget, men før domsafsigelsen, vil en dom, hvorved det fastslås, at den oprindelige undladelse har været retsstridig, ikke længere kunne få de i artikel 176 omhandlede retsvirkninger. Heraf følger, at søgsmålets genstand er bortfaldet i et sådant tilfælde, ligesom i tilfælde, hvor den sagsøgte institution har efterkommet opfordringen til at handle inden for tomånedersfristen.

11 Det må derfor fastslås, at det ikke længere er fornødent at træffe afgørelse i sagen.

Sagens omkostninger

12 Domstolen er frit stillet med hensyn til afgørelsen om sagens omkostninger, såfremt søgsmålets genstand er bortfaldet, jfr. procesreglementets artikel 69, stk. 5. I den foreliggende sag må Rådet tilpligtes at afholde sagens omkostninger, idet det hverken forelagde Europa-Parlamentet budgetforslaget for 1988 inden udløbet af den i Traktaten fastsatte frist eller kontaktede sidstnævnte institution, da dette tidspunkt nærmede sig, for at give den fyldestgørende oplysninger vedrørende den tidsplan, der kunne påregnes fulgt, eller for at optage drøftelser med den om den procedure, der herefter måtte følges.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Det er ufornødent at træffe afgørelse i sagen.

2) Rådet betaler sagens omkostninger.

Mackenzie Stuart Bosco Due Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Koopmans Everling Bahlmann

Galmot Kakouris Joliet O'Higgins Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juli 1988.

J. G. Giraud
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident